

- storja qasira tal-istitut tal-kontumaċja

MALTA

QORTI ĊIVILI

PRIM'AWLA

**ONOR. IMHALLEF
GRAZIO MERCIECA LL.D.**

**Rik. Ġur. 820/2018 GM
No Deposit Cars Malta Limited**

vs

Nemanja Stojkovic (KI Nru 0081298A)

Seduta tal-5 ta' Frar 2019

Il-Qorti,

Rat ir-Rikors Ġuramentat ipprezentat fis-6 t'Awissu 2018 li permezz tiegħu is-soċjeta` attriċi wara li ppremettiet illi:

1. b'kuntratt datat 11 ta' Ġunju 2018 il-konvenut xtrara permezz ta' kuntratt ta' *hire and purchase* ("il-Kuntratt") il-vettura Peugeot bic-Chassis number VF3LPHMZAFS026993 targata LQZ 673 (hawn aktar il-quddiem bħala "il-Vettura");

2. skond l-istess Kuntratt il-konvenut kienet fthiem illi jhallas it-total ta' hamsa u ghoxrin elf u mitejn Ewro (€25,200) b'pagamenti fl-ammont ta' tlett mija u hamsin Ewro (€350.00) fix-xahar u dan fuq medda ta' hames (5) snin u hdax-il (11) xahar (vide Klawsola 2.4 tal-Kuntratt kif ukoll il-*Payment Schedule* annessa). Illi inoltre il-konvenut iffirma tnejn u sebgħin (72) kambjala ta' tlett mija u hamsin Ewro (€350.00) favur is-soċjeta' rikorrenti (hawn annessi u mmarkati bhala **Dok B**);
3. il-konvenut, wara li għamel pagament waħdieni ta' tlett mija u hamsin Ewro (€350.00) fil-11 ta' Ġunju 2018, mingħajr ebda pre-avviż min- naħa tiegħu, ikkonsenja l-Vettura lejn l-aħħar ta' Ġunju tas-sena 2018 u waqaf milli jagħmel aktar pagamenti mensili u dan bi ksur tal-Klawsola 7.6 tal-Kuntratt, fejn il-konvenut qabel u aċċetta illi: -

“The Hirer is expressly prohibited from unilaterally withdrawing from this agreement and it shall be at the Owner’s utmost discretion to terminate this agreement upon demand of the Hirer, saving the Owner’s right to claim any outstanding balance, charges, fees, damages and interest accrued in terms of this agreement”
4. inoltre skond il-Klawsola 7.1 tal-Kuntratt:

“Without prejudice to any rights that the Owner may have according to law, the parties agree that in case of: [...]a breach of any condition of this agreement by the Hirer, the Owner shall demand immediate payment of the outstanding balance, including all interest due till date of effective payment, all other fees and charges that may have accrued and all other expenses the Owner may have incurred, including towage costs and legal expenses”;
5. in vista tal-ksur tal-kuntratt ta' *hire and purchase* da parte tal-konvenut, il-konvenut tilef il-benefiċċju tal-hlas mensili tal-bilanċ dovut fuq il-prezz tal-Vettura, u l-bilanċ shiħ sar dovut f'daqqa;
6. għalhekk sal-llum il-bilanċ dovut lis-soċjeta' rikorrenti mill-konvenut skond il-Kuntratt hu dak ta' erbgħa u ghoxrin elf tmien mija u hamsin Ewro (€24, 850);

Talbet lil din il-Qorti:

1. tiddikjara li l-konvenut kiser l-kuntratt ta' *hire and purchase* datat 11 ta' Ġunju 2018 bejn il-partijiet (Dok A) u li rritorna l-Vettura Peugeot bic-Chassis number VF3LPHMZAFS026993 targata LQZ 673 mingħajr awtorizzazzjoni tas-socjeta' attriċi u waqaf milli jkompli jagħmel aktar pagamenti mensili.
2. tiddikjara li a tenur tal-Klawsola 7.1 tal-kuntratt ta' *hire and purchase* datat 11 ta' Ġunju 2018 bejn il-partijiet (Dok A) il-konvenut iddekada mill-benefiċċju tat-terminu tal-bilanċ tal-prezz dovut fuq il-bejgħ tal-Vettura Peugeot bic-Chassis number VF3LPHMZAFS026993 targata LQZ 673.
3. tiddikjara li l-konvenut hu debitor tas-socjeta' rikorrenti fl-ammont ta' erbgħa u għoxrin elf tmien mija u ħamsin Ewro (€24, 850) rapprezentanti bilanċ dovut skont il-ftehim Hire and Purchase tal-11 ta' Ġunju 2018 (Dok A).
4. tikkundanna lill-konvenut biex iħallas lis-socjeta' rikorrenti l-ammont ta' erbgħa u għoxrin elf tmien mija u ħamsin Ewro (€24, 850);

Bl-ispejjeż u bl-imghax legali sad-data tal-pagament finali kontra l-konvenut illi hu min issa ngunt in subizzjoni;

Rat li l-konvenut għalkemm notifikat bir-rikors għuramentat tal-attriċi u bl-avviz tas-smiegħ fl-1 ta' Ottubru 2018 (a tergo ta' fol 42 tal-proċess) baqa' ma pprezenta l-ebda nota ta' eċċezzjonijiet;

Semgħet il-provi;

Rat id-dokumenti esibiti;

Rat illi minkejja li tat il-fakolta' lil konvenut sabiex jipprezenta nota ta' sottomissjonijiet sat-28 ta' Jannar 2019 baqa' ma pprezenta xejn;

Ikkunsidrat:

Illi jirrizulta mill-affidavit ta' Christian Borg impjegat tas-soċjeta` attriċi li fil-bidu ta' Ġunju tal-2018 l-konvenut mar għand is-soċjeta attriċi sabiex jixtri karozza. Għoġbitu l-vettura tal-marka Peugeot 308 bin-numru tar-registrazzjoni LQZ 673 għal-prezz ta' ħamsa u għoxrin elf u mitejn Ewro (€25,200)¹. Il-konvenut kellu l-opportunita` illi jara l-karozza sew u anke għamel *test run* biha. Sar ftehim ta' *hire and purchase* bejn il-konvenut u l-attriċi illi l-konvenut għandu jhallas il-vettura f'pagamenti mensili ta' tlett mija u ħamsin Ewro (€350) fil-11 il-jum ta' kull xahar. Dan il-ftehim gie iffirmat fil-11 ta' Ġunju 2018 u l-konvenut irrilaxxa l-ewwel pagament mal-iffirmar tal-iskrittura. Il-konvenut iffirma ukoll għadd ta' kambjali favur l-attriċi². Wara xahar minn dan il-ftehim, bla ebda preavviż, il-konvenut irritorna l-vettura għewwa s-*showroom* tal-attriċi filwaqt li informa lil waħda mill-impjegati tagħha li ma xtaqx ikompli iħallas għal-karozza u ħalla iċ-ċavetta mingħajr ma lanqas ħallas il-pagament ta' Lulju;

Ikkunsidrat:

Illi il-konvenut attenda għall-ewwel seduta ta' din il-kawza iżda xorta baqa' ma pprezentax l-eċċezzjonijiet tiegħu u għalhekk huwa kontumaci;

Illi l-Qorti sejra tiegħu din l-opportunita` sabiex titraċċja ħafif ħafif l-origini u l-iżvilupp tal-istitut tal-kontumaċja, anke sabiex wiehed jifhem aħjar il-qagħda proċesswali tal-istat kontumaċjali;

Illi jekk tħares lejha mil-lat oġġettiv, kontumaċja tfisser, iktar milli ma tkunx preżenti waqt is-smiegħ fil-kawza, li ma tiddefendix ruhek – *non defendere*

¹ Dokument A a fol 7.

² Dokument B a fol 12.

videtur, non tantum qui latit, sed is qui praesens negat se defendere, aut non vult suscipere actionem (1. 52, ff. *de div. regul.jur.*);

Illi lil hinn mill-użu tagħha fil-foro legali, fl-ilsien Taljan, il-kelma *contumacia* kienet originarjament tffisser diżubbidjenza b’rizzultat ta’ supervja; li wiehed ma jbaxxix rasu għall-awtorita` tal-Knisja minkejja l-konsegwenza serja li jista’ jigi skumnikat; f’termini iktar generali li wiehed ma jbaxxix rasu quddiem superjur tiegħu: “Contumacia è quando l'uomo hae in dispetto suo maggiore, e negali di fare l'onore o 'l servizio che per ragione li dé fare " (XXV 14). Skont il-**Libro de' vizî e delle virtudita’ Bono Giamboni**, il-kontumacja “è elencata tra i vizi che derivano dalla vanagloria”³;

Illi fi zminijiet bikrija, kienu jintużaw mezzi iktar energici biex igieghlu lill-konvenut jidher għall-gudizzju: l-attur kien awtorizzat ikaxkar lill-konvenut riluttanti – *aborto collo* (litteralment: b’għonqu mgħawweġ. Fil-lingwaġġ komuni Ruman din il-frazi kienet tffisser li wiehed ikun imgieghel jagħmel xi haġa) għal quddiem l-imħallef. Iktar tard bdew jintużaw mezzi inqas goffi iżda xorta waħda horox, bħas-sekwestru tal-gid tal-konvenut (*l'immissio in bonorum possessionem*). Jekk minkejja dan kollu l-konvenut kien xorta waħda ma jitfaçcax (sakemm ma tkunx ġa bdiet l-ewwel fazi msejjha *in jure*) il-kawża ma kinitx tista’ titkompla għax il-*litis contestatio* ma setgħetx issehħ mingħajr il-partecipazzjoni taż-żewġ partijiet fil-kawża (ara fost l-ohrajn Bonamici, *Storia della procedura civile romana* (Pisa, 1886), vol. 1 p. 578). Għal raġunijiet ovvjji, din is-sistema la kienet logika u l-anqas ġusta; la mal-attur u l-anqas mal-konvenut. Minhabba din il-ħruxija, kien jingħad fl-awli tal-qrati li “*contra contumaces omnia jura clamant*”;

Illi biż-żmien, il-ligi evolviet b’mod li l-preżenza tal-konvenut ma baqgħetx indispensabbli billi beda jitqies li jekk ma jidhirx ikun qiegħed jikkontesta t-talba. L-attur beda jista’ jressaq il-provi tiegħu u, jekk jirnexxielu jipprova l-każ tiegħu, il-konvenut kien jigi kkundannat bħala kontumaci, fis-sens li ma jkunx obda l-ordni tal-Qorti biex jidher quddiemha;

Għalkemm ma baqgħetx il-ħtieġa tal-preżenza tal-konvenut biex tkun tita’ ssir il-kawża, xorta waħda baqgħu it-traçci ta’ qabel li jikkastigaw lill-konvenut talli jonqos li jidher u jiddefendi lilu nnifsu. Illum il-kontumaci huwa ppenalizzat

³ Renato Aquilina et vs Christopher James Arthur Townshend – PA - 16.10.2017

billi ma jithalliex jikkontradixxi l-fatti mressqin mill-attur u lanqas jithalla jressaq il-provi tiegħu. Id-difiza tiegħu hija għalhekk imdghajjfa sew;

Illi huwa utli li l-Qorti tfakkar l-ammoniment mogħti mill-kumitat tal-**Permanent Law Reform Commission** fir-rapport tiegħu tat-22 ta' Novembru 1993:

“The obtaining position with regard to default varies depending upon the manner in which the proceedings are instituted, and that is whether by writ of summons or libel, as well as depending upon whether the proceedings are taken in the inferior or superior courts or on a first or second instance. Though the possibility of default exists in all cases the matter is visited with the full vigour of the law only in the case of proceedings instituted by writ of summons in the Superior Courts. In such cases section 158(9) provides that if the defendant makes default in filing the statement of defence and declaration mentioned in that section, the court shall give judgement as if the defendant failed to appear to the summons, unless he shows to the satisfaction of the court a reasonable excuse for the default in filing the statement and declaration within the prescribed time.

“The Commission is of the opinion that this provision is excessively formalistic and ritualistic (emfasi miżjuda mill-Qorti) in its view of the proceedings. The right to a fair hearing inherent in a party is very often, in this manner, made dependent on the efficiency or otherwise of the lawyer entrusted with his defence. Moreover the Commission has noted that other Courts do not always adopt a standard rule in qualifying as culpable or otherwise the failure to present the defence in good time. When one considers the serious consequence attendant at law upon default, a situation where a standard rule is not applied throughout is unacceptable.

“The Commission has also directed its study to the position obtaining in foreign jurisdictions. The comparative ease with which default can be cured in these jurisdictions compares starkly with the position obtaining in Malta. The position in England goes further than anywhere else and allows a default judgement to be set aside if the defendant can show to the satisfaction of the court that he had a good defence which he could have set up to the claim (John O’Hare and Robert N. Hill, Civil Litigation, p. 251.). In Italian procedure it is possible for the defendant to cure his default by putting in an appearance, even at a later stage than that established for raising his defence (Satta, Commentario

al Codice di Procedura Civile, p. 387). The Commission favours the amendment of Maltese law to bring it in line, on this point, with the position obtaining in other foreign jurisdictions.

“The Commission is therefore suggesting that the position should be amended so that a party will be allowed to cure his default if he can show to the satisfaction of the court that there was no fault on his part in the default or that *prima facie* he can put up a defence to the claim”;

L-emenda għall-artiklu 158 fir-rigward, kif proposta mill-Kummissjoni, kienet taqra hekk:

“If the defendant makes default in filing the statement of defence and declaration mentioned in this section, the court may, after hearing such evidence as it may consider necessary, give judgement as if the defendant failed to appear to the summons, unless he shows to the satisfaction of the court a reasonable excuse for his default in filing the statement and declaration within the prescribed time, or unless he satisfies the court that he has a *prima facie* defence, in law or in fact, to the action on the merits or unless he otherwise discloses such issues of law or of fact as may be deemed sufficient to entitle him to defend the action”;

Fil-fatt, is-suggeriment tal-Kummissjoni intlaqa’ mil-legislatur, anke jekk b’mod *attenwat*. Il-liġi illum taqra hekk:

“(10) Jekk il-konvenut jonqos li jippreżenta r-risposta għuramentata msemmija f’dan l-artikolu, il-qorti tiddeciedi l-kawża bħallikieku l-konvenut baqa’kontumaci kemm-il darba ma jippruvax għas-sodisfazzjon tal-qorti raġuni tajba li għaliha naqas li jippreżenta r-risposta għuramentata fiż-żmien li jmiss. *Il-qorti għandha, madankollu, qabel ma tagħti s-sentenza, tagħti lill-konvenut żmien qasir li ma jistax jiġġedded biex fih jagħmel sottomissjonijiet bil-miktub biex jiddefendi ruħu kontra t-talba tal-attur. Dawk is-sottomissjonijiet għandhom jiġu notifikati lill-attur li jkollu żmien qasir biex jirrispondi.*”(il-parti fl-italics giet miżjuda mil-legislatur).

Fil-każ *de quo* l-konvenut ma ppruvax jiġġustifika l-kontumacja tiegħu. Min-naħa l-oħra l-attur ipprova sal-grad li trid il-liġi l-premessi in sostenn tat-talba tiegħu;

Decide

Illi għalhekk għal dawn il-motivi, din il-Qorti, taqta' u tiddeċiedi billi tilqa' t-talbiet kollha tal-attriċi u tordna lil konvenut iħallas l-ammont ta' erbgħa u għoxrin elf tmien mija u ħamsin Ewro (€24,850) rappreżentanti bilanċ dovut skont il-ftehim *Hire and Purchase* tal-11 ta' Ġunju 2018.

Bl-ispejjeż kollha a karigu tal-istess konvenut inkluż l-imghax legali sad-data tal-pagament finali.

Onor. Imħallef

Grazio Mercieca

